

ד"ר רוביק רוזנטל כללי ההנגשה היעילה

בעלי מקצוע ואנשי אקדמיה נדרשים או מבקשים לדבר ולכתוב עבור הקהל הרחב. הזירה הלשונית מציעה מספר כללים לשירות עבודת ההנגשה

הנגשה היא מקצוע. העוסקים והעוסקות בהנגשה באים מתחומים שונים ומקצועות מגוונים: מרצים ואנשי אקדמיה, עיתונאים, אנשי עסקים, משפט וכלכלה, אנשי מדינה, צבא ואומנות. בעיני רבים ההנגשה אינה מקצוע, אלא לכל היותר כלי עזר. אבל זו טעות. לצד המקצוע שאותו רכשתם בעמל והוא מעיד על מומחיותכם, חשוב לאמץ גם את ההנגשה כמקצוע.

ההנגשה נועדה לתווך בין תחומי ידע שונים לבין ציבור לא מקצועי. בחברה מודרנית הנשענת על ידע של האזרחים יש להנגשה תפקיד מרכזי. ואם נאמר שעיתונאים הם מנגישים מטבע מקצועם, זה אינו כך לגבי אנשי אקדמיה, למשל, שרבים מהם אינם רואים בהנגשה יעד שראוי להשקיע בו. והרי כמה כללי הנגשה פשוטים. חלקם נכונים להנגשה הכתובה והמדוברת גם יחד, חלקם לאחד משני ערוצי ההנגשה.

1. הפכו את הידע לסיפור. גם מאמר על 'חורים שחורים ביקום' או הרצאה על 'יסודות מוניטריים ופיסקליים בכלכלת המדינה' הם חומר לסיפור טוב.
2. תנו דוגמאות פשוטות וקולעות. הרצאה ללא דוגמאות משייטת מעל לראשי קהל המאזינים והקוראים, הדוגמה הקולעת מעוררת קשב מיד.
3. אל תסתפקו בדוגמאות. תנו להן הקשר. תנועת הנגשה ראויה נודדת מן הסיפור והדוגמה אל התובנה הנגזרת ממנה, וחזרה לסיפור.
4. הרצאה או מאמר המיועדים לציבור אינם תזה אקדמית. "סקירת ספרות", "מתודולוגיה", "ממצאים", "דיון מסכם", הם ראשי פרקים מקובלים בכתיבת מאמר מחקרי, אבל מחסומים בלתי עבירים בפנייה לקהל רחב.
5. אל תרבו ברקע תאורטי. תאוריה, גם אם היא מועילה, הורגת את הסיפור שהיא באה להסביר. אם אין ברירה, אל תתחילו בה, שלבו אותה בסיפור בלשון פשוטה.
6. הכירו את עולם הערכים והאמונות של הקהל. אל תנסו לחנך אותו או לחולל אצלו מהפכה מחשבתית, אלה רק יאטמו את ערוצי הקשב. אם בחרתם לאתגר את הקהל, עשו זאת ברגישות ותוך יצירת דיאלוג.
7. התחברו לידע הקיים אצל המאזינים, הצופים או הקוראים והשתמשו בו להעברת ידע חדש.
8. השתדלו שלא להשתמש במונחים מקצועיים אם אינם מוכרים לקהל שלכם, ואם אין ברירה, הוסיפו להם הסבר פשוט וממצה.
9. דברו וכתבו בלשון בני אדם. הנגשה מתחוללת במשלב הבינוני, הקרוי גם, ולא במקרה, המשלב התקשורתי.
10. בכתיבת מאמר עיון פופולרי הימנעו מהערות שוליים. המספרים הזעירים, לעיתים בקצב של הערה לשורה, הופכים את הקריאה לעינוי. יש דרכים חלופיות להצגת המסרים בתוך זרימת הטקסט.
11. מצגות הן כלי הנגשה לגיטימי, אבל השימוש בהן משיג לעיתים קרובות מטרה הפוכה. מצגת מפורטת ועמוסת טקסט היא ערובה לכך שהקהל לא יקלוט את המסר. מצגת יעילה מפשטת את המסר המורכב יותר, שאותו תציגו במהלך ההרצאה. מצגת יעילה עוד יותר מעוררת סקרנות ומזמינה לפענוח.
12. אל תתנזרו מסיפורים אישיים, אבל במידה, וכך שישירותו באופן מנומק את המסר.
13. אל תקראו מהנייר. קריאה מהנייר הופכת את הכנסים האקדמיים לאירועים משמימים, בפנייה לציבור היא סם מוות. היא סותמת את ערוצי הקשב ומשדרת חוסר ביטחון.
14. הביטו בקהל, פענחו אותו, העירו למפריעים או אלה המשוטטים דקות ארוכות בטלפון. פנו לאדם או שניים בקהל שענייהם מסגירות עניין וסקרנות.
15. זכרו, הרצאה, ריאיון בטלוויזיה ושיחת רדיו הם מופעים, ואתם השחקנים. למדו את מלאכת ההנגשה, הפיקו לקחים מטעויות עבר, בקשו משוב מחברים ומהקהל. הנגשה היא מקצוע.